

เชื่อมั่นในความสำคัญของตนเอง

ค วามเชื่อว่าตนเองมีความสำคัญและมีความสามารถ ดังที่ภาษาอังกฤษ เรียกว่า self-esteem นั้นสำคัญมาก เพราะบันดาลให้เกิดและไม่ให้เกิดสิ่งต่างๆ ได้มากมาย ความเชื่อนี้แหละสามารถสร้างสิ่งอัศจรรย์ได้อย่างไม่น่าเชื่อ

พระพุทธรูปองค์ใหญ่ๆ นั้นต้องใช้คนมาร่วมสร้างตั้งแต่บริจาคโลหะมีค่า บั้น หล่อ ตกแต่งกันเป็นร้อยเป็นพันคน และร่วมมือกันได้ก็เพราะศรัทธาในศาสนาของคนในสมัยก่อน มูลค่าโลหะที่จมอยู่ในองค์พระโดยแท้จริงแล้วก็คือส่วนหนึ่งของการออมที่สั่งสมมาแต่อดีต

มีการทดลองเรื่อง self-esteem ในอินเดียเมื่อหลายปีก่อน ในการทดลอง วันแรกเด็กหลายร้อยคนที่เชิญมาอย่างคละทุกวาระต้องแต่งตัวแบบสมัยใหม่ที่ดูไม่รู้ว่าจะอยู่วาระใด ผู้ทดลองบอกให้นั่งกันตามสบายตรงไหนก็ได้โดยดูแลเด็กทุกคนอย่างเสมอภาคกัน ผลจากคะแนนการทดสอบที่ต้องใช้ความพยายามและความตั้งใจของทุกวาระนั้นใกล้เคียงกัน ไม่มีการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ในวันรุ่งขึ้นมีการทดสอบข้อสอบเดิมอีกครั้ง ในครั้งนี้เด็กแต่ละคนแต่งตัวกันตามประเพณีของแต่ละวาระ เมื่อมาถึงห้องสอบผู้ทดลองจัดให้เด็กวาระสูงซึ่งแต่งตัวดีนั่งแยกออกไป และตั้งใจเอาใจดูแลเด็กเหล่านี้เป็นพิเศษต่อหน้าเด็กอื่นๆ ส่วนเด็กในวาระอื่นบอกว่าจะนั่งตรงไหนก็ได้โดยไม่อึ้งขังขอบ

ผลการสอบปรากฏว่าเด็กธรรมดาสูงที่จัดนั่งให้เป็นพิเศษได้คะแนนไม่ต่างไปจากเดิม แต่เด็กกลุ่มอื่นๆ ได้คะแนนต่ำกว่าวันแรกอย่างผิดสังเกต ผู้ทดลองเชื่อว่า self-esteem คือคำอธิบายของการมีคะแนนแตกต่าง การเชื่อว่าตัวเองต่ำต่อยกกว่าเด็กกลุ่มอื่นทำให้ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตัวเองอย่างชัดเจน

ในสังคมบ้านเราก่อนหน้าที่จะมีการให้นักเรียนและนักศึกษากู้ยืมเพื่อการศึกษาเมื่อ 10 ปีก่อน คนชั้นกลางระดับค่อนข้างมาักคิดแต่จะให้ลูกเรียนพาณิชย์หรืออาชีพะเท่านั้น ทั้งที่เด็กบางคนสามารถเรียนรู้ชั้นมัธยมปลายสามัญได้เป็นอย่างดี การ “ไม่ฝันไกล” ของพ่อแม่บางส่วนเป็นผลจากการมีได้อยู่ในชั้นของรายได้ที่สูงพอที่จะมี self-esteem ในระดับที่น่าพอใจ การคิดไปไม่ถึงการเรียนมหาวิทยาลัยจึงเป็นเรื่องปกติ

การขาด self-esteem ของพ่อแม่ส่งผลกระทบต่อความคิดความอ่านและ self-esteem ของลูกอีกต่อหนึ่งอย่างไม่ต้องสงสัย

ในโลกตะวันตกมีคำกล่าวที่ You can if you think you can (คุณทำได้ ถ้าคุณคิดว่าคุณทำได้) ซึ่งตรงกับเรื่องของ self-esteem กล่าวคือคนที่คิดว่าทำไม่ได้ก็จะจมปลักอยู่กับความยากจน

บางคนอาจเถียงว่าเพราะพ่อแม่มีเงินน้อยจึงคิดให้ลูกเรียนอาชีพะเพื่อจะได้จบมาทำงานหาเงินเร็วๆ ซึ่งก็มีความจริงอยู่บ้าง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือลูกหลานก็มักเรียนไม่ตีมาตั้งแต่ก่อนถึงชั้นอาชีพะด้วย คำถามต่อไปก็คือทำไมถึงเรียนไม่ตี คำตอบก็คือมีอยู่บ้างที่เรียนดีแต่ก็มีน้อย ส่วนใหญ่เรียนไม่ตีเพราะสิ่งแวดล้อม ซึ่ง self-esteem มีบทบาทสำคัญอยู่ด้วยอย่างแน่นอน

การคิดว่า “เรียนแค่นี้ก็พอ” สำหรับครอบครัวก็คือผลพวงที่สะท้อนมาจากการขาด self-esteem ซึ่งจะไม่ช่วยทำให้หลุดพ้นจากความยากจนของครอบครัวได้เลย

การทะเยอทะยานมีความใฝ่ฝันสูงของเด็กโยงใยกับ self-esteem ของครอบครัวและของตนเอง เด็กที่มีลูغبาน้าอาสนับสนุนการเรียนของหลาน หรือเป็นตัวอย่างของหลานให้เลียนแบบ หรือมีครูฝึกฝนจิตใจให้มี self-esteem จึงเป็นเด็กที่โชคดียังยิ่ง บางคนอาจบอกว่าเป็นเรื่องของโชคชะตาเด็ก

ถ้า self-esteem เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งของการแก้ไขปัญหาความยากจน การทุ่มเททรัพยากรมหาศาลในด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อแก้ไขความยากจนผ่านการพัฒนาอุตสาหกรรมจึงไม่ใช่หนทางเดียวของการแก้ไขความยากจน ทรายที่ self-esteem ของประชาชนและเยาวชนต่ำ จนขาดความใฝ่ฝัน ทะเยอทะยาน และความบากบั่นมานะแล้ว ขนาดของทรัพยากรที่ใส่ลงไปจึงมิใช่ปัจจัยสร้างความสำเร็จ

คนในวรรณะจัณฑาลในอินเดีย (มักเรียกในภาษาอังกฤษว่า Dalit หรือ Harijan ชื่อที่หมัดมะคานธีตั้งให้) ซึ่งดั้งเดิมมาจากกลุ่มผู้ทำงาน “สกปรก” เช่น เก็บขยะ ตักล้าง ล้างท่อ กวาดถนน ฯลฯ ยากจนแสนสาหัสเพราะขาดโอกาสทำงาน และเรียนหนังสือเป็นเวลานานอันเนื่องมาจากถูกล้างคัมรังเกียจ (แม้แต่การสัมผัสกับคนเหล่านี้ก็เป็นสิ่งต้องห้ามของคนในวรรณะอื่น) ดังนั้น self-esteem และการถูกโซ่ตรวนแห่งความยากจนพันธุกรรมไว้จึงเป็นสิ่งที่ตามกันมาโดยธรรมชาติ

dalits ยากจน มีชีวิตที่ลำบากมานานนับพันปีจนการหลุดพ้นจากความยากจนไม่ได้อยู่ในสมองแม้แต่น้อย dalits ส่วนใหญ่ยอมรับสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ อาจมีบางส่วนที่หลุดพ้นไปจากความยากจนและอยู่อาศัยในเมือง ซึ่งอาจช่วยให้หนีจากรื่องความแตกต่างของวรรณะไปได้มาก แต่ลึกๆ ในใจแล้วการขาด self-esteem ก็ยังคงเป็นปัญหาของกลุ่มคนเหล่านี้อยู่มาก

การให้ความรู้และฝึกฝนให้มี self-esteem ของครอบครัวด้วยการใช้คำพูดที่เหมาะสมและการฝึกฝนเยาวชนผ่านกิจกรรมของโรงเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของหลักสูตรการศึกษา

- คุณสมบัติของผู้เ้า คือ (1) ผู้เ้าต้องมีความรู้ (2) ผู้เ้าต้องทำให้ผู้ใต้บังคับ
 บัษรารักและเคารพ (3) ผู้เ้าต้องสร้างจิตวิญญานของการทำทานเป็นทั้ม
 (4) ผู้เ้าต้องรู้จักมอบหมายงาน
 (5) ผู้เ้าต้องฟังความเห็นของผู้ใต้บังคับบัษราทุกระดับ (6) ผู้เ้าต้องรู้จัก
 ให้อภัยผู้ใต้บังคับบัษรา ไม่อ้อวด และยกตาม่วม
 (7) ผู้เ้าต้องมีเมตตาและมีความโอบอ้อมอารีต่อผู้ใต้บังคับบัษรา

เกษม จาติกวณิช

“Big K” อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
 และอดีตผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

A good past is the best thing a man can use for
 a future reference.

อดีตที่ดีเป็นสิ่งดีที่สุดที่มนุษย์สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการอ้างอิง
 สำหรับอนาคต